

HOMO'POLY

Somewhere over the rainbow: discussions on homosexuality in schools across Europe

SUMMARY – NL

Deze publicatie is het product van een samenwerking tussen vijftien middelbare scholen en leerkrachtenopleidingen. Deze samenwerking werd gelanceerd in 2016 als 'strategic partnership' (KA2) binnen het ERASMUS+ programme van de Europese Commissie en zal lopen tot augustus 2019. Met het selecteren en financieel ondersteunen van deze samenwerking benadrukt de Europese Commissie hoe belangrijk het is homofob en transfoob gedrag tegen te gaan. Het project dat uit deze samenwerking voortvloeit, 'homo'poly', heeft als doel een beter begrip en bredere aanvaarding van homoseksualiteit te bekomen, met name op school.

De acht deelnemende landen hebben zeer diverse achtergronden wat homoseksualiteit betreft. Nederland is een pionier op vlak van rechten voor de LHBT gemeenschap; Hongarije daarentegen ziet de ruimte voor LBHT rechten zienderogen kleiner worden. Religieuze overtuigingen maken homoseksualiteit een moeilijk bespreekbaar onderwerp in Turkije, Polen en – in mindere mate – Spanje, terwijl het Verenigd Koninkrijk zich graag opstelt als progressief maar in de praktijk achterop hinkt. België lijkt redelijk open te staan voor homoseksualiteit, maar ook hier worden de rechten van de LHBT gemeenschap niet altijd gerespecteerd.

De studies in dit boek gaan in op deze trends en onderzoeken waarom homoseksualiteit zo'n moeilijk onderwerp blijft in Europa. Ze focussen op de houding van leerkrachten, leerlingen en ouders ten op zichte van homoseksualiteit. Op basis van een unieke set survey resultaten – van leerlingen, leerkrachten en ouders – bekijkt de vergelijkende studie hoe jonge mensen tegenover homoseksualiteit staan, en welke rol scholen (kunnen) spelen in het bepalen van die opvattingen. De studie geeft duiding bij de gebruikte methodologie en resultaten, inclusief de voornaamste bevindingen. Aangezien dit de eerste kwalitatieve analyse is rond homoseksualiteit in deze acht landen, hopen we dat deze inzichten nieuwe beleidsvoorstellen kunnen helpen sturen.

Na de vergelijkende studie volgt België als eerste landenstudie. De auteurs analyseren zowel verschillende wettelijke aspecten met betrekking tot homoseksualiteit als relevante aspecten van het Vlaamse onderwijssysteem. De studie gaat ook in op de dagelijkse realiteit in de klas vanuit het oogpunt van een leerkracht, om nader te bekijken hoe dit onderwerp in de praktijk wordt kan worden aangesneden.

Duitsland komt als tweede aan bod. Na een overzicht van de geschiedenis van homoseksualiteit volgt een vergelijking van het onderwijsaanbod en de onderwijsrichtlijnen rond seksuele opvoeding in twee Duitse deelstaten. De studie onderzoekt verder hoe homoseksualiteit aan bod komt in de opleiding van zowel beginnen als ervaren leerkrachten. Ten laatste komen externe projecten en organisaties aan bod die seminars en

HOMO'POLY

opleidingen aanbieden in samenwerking met scholen, om de integratie van homoseksualiteit in secundair en hoger onderwijs te bevorderen.

De derde studie is geïnspireerd door Al Gore's boek en film *An Inconvenient Truth* en richt zich op Hongarije. Ze biedt een overzicht van de geschiedenis van 'diversiteit' en de huidige situatie van de LHBT gemeenschap. De studie gaat in op het wettelijk kader rond homoseksualiteit, in het bijzonder de grondwet. Het laatste deel gaat dieper in op homoseksualiteit in onderwijs, inclusief de verschillende manieren waarop leerkrachten begrip en kennis rond homoseksualiteit kunnen promoten.

De vierde studie gaat in op de behandeling van de Poolse homoseksuele gemeenschap. Een terminologisch onderzoek wordt gevolgd door een uitgebreid overzicht van de verschillende behandelingen van de homoseksuele gemeenschap door de eeuwen heen – en, zoals steeds nog het geval is vandaag, de verschillende kijk op homoseksuele mannen en vrouwen. Jongeren zijn kwetsbaar, en scholen vormen geen veilige omgeving voor homoseksuele leerlingen: pesten is een weidverspreid fenomeen, en homoseksualiteit komt niet voor in het officiële curriculum. In het algemeen blijft Polen achterop hinken wat betreft begrip en aanvaarding van homoseksualiteit. De behandeling van de (jonge) homoseksuele gemeenschap blijft zorgelijk.

In de volgende studie komt Spanje aan bod, met een focus op hedendaagse attitudes in zowel scholen als de samenleving in het algemeen. De sociale aanvaarding van homoseksualiteit wordt in historisch perspectief geplaatst, en van daaruit worden ook de huidige onderwijsmodellen rond homoseksualiteit en gender in het algemeen besproken. De nadruk ligt hier op middelbaar onderwijs, buitenschoolse initiatieven, en in het bijzonder de vertegenwoordiging van de homoseksuele gemeenschap in de Spaanse literatuur, die aantoonde dat nieuwe toonbeelden van homoseksualiteit de sociale aanvaring ervan kunnen bewerkstelligen.

De zesde studie richt zich op Nederland. Ze onderzoekt hoe de Nederlandse samenleving naar homoseksualiteit kijkt, en welke factoren de verschillende standpunten kunnen verklaren. De studie kijkt vooral naar jongeren en scholen en concludeert dat het leven van homoseksuele leerlingen helaas nog steeds moeilijker blijkt. De ambitieuze en goedbedoelde elementen van de Nederlandse wetgeving en curricula rond homoseksualiteit vertalen zich onvoldoende in een veiligere schoolomgeving. Als laatste gaat de studie kort in op enkele van de voornaamste prioriteiten voor de toekomst, met name culturele diversiteit, cyberpesten en de groeiende sociaal-conservatieve beweging.

Na Nederland volgt Turkije, waar de algemeen gedeelde interpretaties van homoseksualiteit gevormd zijn door duizenden jaren geschiedenis, godsdienst en geografie. Deze studie gaat in op de historische achtergrond en bekijkt waar en op welke manier homoseksualiteit vandaag aan bod komt in het onderwijs.

De laatste studie betreft het Verenigd Koninkrijk. Onderzoek toont aan dat jonge mensen vandaag makkelijker over seksualiteit spreken dan vroeger, maar dat de heteronormativiteit van leerkrachten een open gesprek soms moeilijk maakt. Deze studie introduceert Kumashiro's werk rond 'queer' lesgeven, wat erop neerkomt dat elk curriculum bekeken wordt als een gender tekst en dat leerkrachten actief normatieve idealen rond gender en seksualiteit

HOMO'POLY

in vraag stellen. Op die manier 'normaliseren' ze het anders zijn, en stappen ze af van de binaire logica.

Ten laatste, enkele opmerkingen rond de structuur en aanpak van dit boek. De vergelijkende studie komt als eerste aan bod, om de belangrijkste bevindingen aan te geven en een context te bieden voor de landenstudies, die in alfabetische volgorde volgen. De landenstudies warden allemaal geschreven door Homo'poly partnerinstellingen en verschillen daarom zowel in aanpak als in stijl, maar bieden een betrouwbaar overzicht van elk land en een persoonlijke blik dankzij de ervaring van de auteurs.

We nodigen je van harte uit onze website te bezoeken: www.homopoly.eu. Dit boek is de eerste in een reeks materialen die Homo'poly zal ontwerpen om het begrip en de aanvaarding van homoseksualiteit in scholen te promoten. We kijken er naar uit je online te verwelkomen met de laatste updates.